Στην Κατάνη οι Αθηναίοι βρήκαν τη Σαλαμινία που είχε έρθει από την Αθήνα για να διατάξει τον Αλκιβιάδη να γυρίσει πίσω ν' απολογηθεί για τις κατηγορίες που διατύπωνε εναντίον του η πολιτεία, καθώς και μερικούς άλλους στατιώτες που είχαν μηνυθεί μαζί του για ασέβεια. για την παρωδία των Μυστηρίων και άλλους για την υπόθεση των Ερμών.

Μετά την αναχώρηση του εκστρατευτικού σώματος, οι Αθηναίοι δεν είχαν χαλαρώσει τις προσπάθειές τους για ν' ανακαλύψουν τους δράστες της παρωδίας των Μυστηρίων και του ακρωτηριασμού των Ερμών. Χωρίς να ελέγχουν το ποιόν των καταδοτών, αποδέχονταν φιλύποπτα όλες τις καταγγελίες, και, δίνοντας πίστη σε αχρείους ανθρώπους, έπιαναν κ' έριχναν στη φυλακή ευυπόληπτους πολίτες.

Σχετικά με τον Αλκιβιάδη, οι διαθέσεις των Αθηναίων ήσαν πολύ κακές. Τους επηρέαζαν οι εχθροί του, οι ίδιοι εκείνοι που τον είχαν κατηγορήσει προτού ξεκινήσει. Και όταν νόμισαν ότι η υπόθεση των Ερμών είχε ξεκαθαριστεί, άρχισαν να πιστεύουν ότι και η υπόθεση των Μυστηρίων, για την οποία είχε κατηγορηθεί, ήταν δικό του έργο και είχε γίνει μετά από συνεννόηση μ' εκείνους που συνωμοτούσαν εναντίον της Δημοκρατίας. Την ίδια εποχή που τα πνεύματα ήσαν τόσο ταραγμένα, έτυχε να προχωρήσει έως τον Ισθμό μια μικρή δύναμη Λακεδαιμονίων για να διαπραγματευτούν με τους Βοιωτούς. Νόμισαν ότι ήταν ενέργεια του Αλκιβιάδη, ότι οι Λακεδαιμόνιοι είχαν πάει εκεί όχι για τους Βοιωτούς, αλλά μετά από μήνυμα δικό του και ότι, αν δεν προλάβαιναν να συλλάβουν όσους είχαν κατηγορηθεί, η πολιτεία θα είχε προδοθεί. Την ίδια εποχή, στο Άργος, οι φίλοι του Αλκιβιάδη έγιναν ύποπτοι ότι κινούνται εναντίον της Δημοκρατίας και για τον λόγο αυτόν οι Αθηναίοι παραδώσαν στους Αργείους δημοκρατικούς όλους τους Αργείους ομήρους τους οποίους είχαν στα νησιά, για να τους σκοτώσουν. Απ' όλα, λοιπόν, τα στοιχεία δημιουργήθηκαν υποψίες γύρω από το όνομα του Αλκιβιάδη. ΄τσι, με σκοπό να τον δικάσουν και να τον σκοτώσουν, έσετιλαν στη Σικελία τη Σαλαμινία για να τον πιάσει τον ίδιο και όσους άλλους είχαν κατηγορηθεί. Είχαν δώσει οδηγίες να τον καλέσουν να τους ακολουθήσει για να έρθει ν' απολογηθεί, αλλά να μην τον συλλάβουν, επειδή δεν ήθελαν να προκαλέσουν αναταραχή στη Σικελία, τόσο στο δικό τους στράτευμα όσο και στους εχθρούς κ' επειδή, κυρίως, ήθελαν να εξασφαλίσουν να μείνουν εκεί οι Μαντινείς και οι Αργείοι τους οποίους, καθώς πίστευαν οι Αθηναίοι, ο Αλκιβιάδης είχε πείσει να πάνε στην εκστρατεία.

Ο Αλκιβιάδης με το καράβι του και οι άλλοι συγκατηγορούμενοι, έφυγαν από τη Σικελία ακολουθώντας τη Σαλαμινία, τάχα για να πάνε στην Αθήνα. Αλλά όταν έφτασαν στους Θουρίους έπαψαν να την ακολουθούν, εγκατέλειψαν το καράβι και εξαφανίστηκαν, γιατί φοβήθηκαν ότι, όταν φτάσουν θα τους δικάσουν με αιτιολογία συκοφαντίες. Το πλήρωμα της Σαλαμινίας αναζήτησε, για λίγο, τον Αλκιβιάδη και τους συντρόφους του και καθώς δεν μπόρεσαν να τους βρουν πουθενά, έφυγαν με το καράβι τους. Ο Αλκιβιάδης, εξόριστος πια,

πέρασε λίγο αργότερα από τη Θουρία στην Πελοπόννησο μ' εμπορικό καράβι. Οι Αθηναίοι τον δίκασαν ερήμην και τον καταδίκασαν σε θάνατο, αυτόν και τους συντρόφους του.

Μετά από αυτό οι άλλοι δύο Αθηναίοι στρατηγοί στη Σικελία διαίρεσαν το στρατό σε δύο μέρη και, με κλήρο, πήραν ο καθένας το ένα. Ξεκίνησαν με όλο το στρατό για τον Σελινούντα και την Έγεστα. Ήθελαν να δουν αν οι Εγεσταίοι θα δώσουν χρήματα, και να εξετάσουν την κατάσταση των Σελινουντίων, καθώς και να πληροφορηθούν τις διαφορές τους με τους Εγεσταίους. Αρμένιζαν έχοντας τη Σικελία αριστερά από το μέρος του Τυρρηνικού κόλπου κ' έφτασαν στην Ίμερα (μόνη ελληνική πολιτεία στο μέρος αυτό της Σικελίας) που δεν τους δέχτηκε και εξακολούθησαν το δρόμο τους. Καθώς προχωρούσαν κυρίεψαν τα Ύκκαρα, παραθαλάσσιο Σικανικό οικισμό, αλλά εχθρικό προς τους Εγεσταίους, Πήραν όλους τους κατοίκους δούλους και παράδωσαν τον οικισμό στους Εγεσταίους, οι οποίοι τους είχαν βοηθήσει με ιππικό. Οι Αθηναίοι με το στρατό τους, προχώρησαν μεσ' από τη χώρα των Σικελών και γύρισαν στην Κατάνη. Ο στόλος παράπλευσε τις ακτές φέρνοντας δούλους. Ο Νικίας είχα πάει απευθείας από τα Ύκκαρα στην Έγεστα, παραπλέοντας στην ακτή, και αφού κανόνισε διάφορα ζητήματα και πήρε και τριάντα τάλαντα, γύρισε πίσω στο στρατό. Πούλησαν τους δούλους και πήραν 120 τάλαντα. Μετά έστειλαν στους διάφορους Σικελούς συμμάχους ζητώντας να τους δώσουν στρατό. Με το μισό τους στρατό πήγαν στην εχθρική Ύβλα της περιοχής της Γέλας, αλλά δεν μπόρεσαν να την κυριέψουν.

Με την αρχή του χειμώνα οι Αθηναίοι άρχισαν να ετοιμάζονται για την επίθεσή τους εναντίον των Συρακουσών. Ετοιμάζονταν και οι Συρακούσιοι για να βαδίσουν εναντίον των Αθηναίων. Επειδή οι Αθηναίοι δεν τους είχαν επιτεθεί αμέσως, όπως το φοβόνταν, και το περίμεναν, έπαιρναν πολύ θάρρος μέρα με την ημέρα και όταν φάνηκε ότι έπλεαν μακριά από τις Συρακούσες, στ' άλλα παράλια της Σικελίας, ότι είχαν βαδίσει εναντίον της Ύβλας, είχαν προσπαθήσει να την κυριέψουν αλλά δεν το είχαν κατορθώσει, τότε άρχισαν να τους καταφρονούν και, καθώς κάνει συνήθως ο όχλος όταν πάρει θάρρος, πίεζαν τους στρατηγούς τους να τους οδηγήσουν εναντίον της Κατάνης αφού οι Αθηναίοι δεν έρχονταν εναντίον τους. Το ιππικό των Συρακουσίων έκανε συνεχώς αναγνωρίσεις κοντά στο στρατόπεδο των Αθηναίων, τους έβριζε και τους ρωτούσε αν δεν είχαν έρθει μάλλον να εγκατασταθούν οι ίδιοι σε ξένη γη παρά ν' αποκαταστήσουν τους Λεοντίνους στη δική τους.

Οι Αθηναίο στρατηγοί ήξεραν την κατάσταση και ήθελαν να παρασύρουν ολόκληρο το στρατό των Συρακουσίων όσο μπορούσαν μακρύτερα από την πολιτεία, ώστε οι ίδιοι να πάνε, πλέοντας νύχτα, να καταλάβουν ανεμπόδιστα κατάλληλη τοποθεσία για να στήσουν στρατόπεδο. Ήξεραν ότι θα μπορούσαν να το επιτύχουν πολύ πιο εύκολα παρά εάν έπρεπε να κάνουν απόβαση και ν' αγωνιστούν εναντίον προετοιμασμένου στρατού ή εάν βάδιζαν από στεριά και τους έπαιρναν είδηση, γιατί τότε, το ιππικό των Συρακουσίων, που ήταν πολυάριθμο, ενώ οι ίδιοι δεν είχαν ιππικό, θα μπορούσε να προξενήσει πολλές απώλειες

στους ψιλούς και τους βοηθητικούς. Ενώ με τον τρόπο αυτό θα έπιαναν μια τοποθεσία στην οποία το ιππικό δε θα μπορούσε να τους προξενήσει βλάβη άξια λόγου. Τέτοια τοποθεσία, όπου στρατοπέδευσαν αργότερα, τους υποδείξαν Συρακούσιοι φυγάδες που τους ακολουθούσαν. Ήταν κοντά στο Ολυμπιείο. Οι στρατηγοί για να επιτύχουν αυτό που ήθελαν, μεταχειρίστηκαν το ακόλουθο τέχνασμα. Έστειλαν έμπιστό τους άνθρωπο τον οποίο, όμως, και οι Συρακούσιοι θεωρούσαν επίσης δικό τους. Ο άνθρωπος ήταν Καταναίος και είπε στους Συρακούσιους ότι τον έστελναν πολίτες της Κατάνης που τα ονόματά τους τα γνώριζαν οι Συρακούσιοι στρατηγοί και ήξεραν ότι ήσαν από τους πιστούς εκείνους φίλους τους οι οποίοι είχαν μείνει μέσα στην πολιτεία. Είπε ότι οι Αθηναίοι διανυκτέρευαν, χωρίς όπλα, μέσα στην πολιτεία και ότι, αν οι Συρακούσιοι ήθελαν να βαδίσουν ορισμένη μέρα, την αυγή, με όλο το στρατό τους εναντίον των Αθηναίων, τότε οι Καταναίοι θ' αποκλείσουν όσους Αθηναίους θα είναι μέσα στην πολιτεία και θα βάλουν φωτιά στα καράβια, ενώ οι Συρακούσιοι θα έβαζαν φωτιά στο περίφραγμα και θα έπιαναν εύκολα όλο τον αθηναϊκό στρατό. Είπε ότι ήσαν πολλοί οι Καταναίοι που θα βοηθούσαν, ότι ήσαν κιόλας έτοιμοι και ότι έρχεται από μέρους τους.

Οι Συρακούσιοι στρατηγοί, οι οποίοι και για άλλους λόγους είχαν πάρει θάρρος και είχαν σκοπό - ανεξάρτητα από την πρόταση αυτή - να βαδίσουν εναντίον της Κατάνης, πίστεψαν απερίσκεπτα τον άνθρωπο αυτόν και, αφού συμφώνησαν για την ημέρα που θα εμφανίζονταν στην Κατάνη, τον έστειλαν πίσω. Καθώς είχαν φτάσει κιόλας στις Συρακούσες σύμμαχοι Σελινούντιοι και άλλοι, οι Συρακούσιοι έβγαλαν διαταγή για όλους τους Συρακουσίους να είνα έτοιμοι να ξεκινήσουν μ' όλο τους το στρατό. Όταν έγιναν όλες οι ετοιμασίες και κόντευαν οι μέρες που είχαν συμφωνήσει να βρεθούν εκεί, ξεκίνησαν για την Κατάνη και στρατοπέδευσαν κοντά στον ποταμό Σύμαιθο, στο έδαφος των Λεοντίνων. Όταν οι Αθηναίοι πληροφορήθηκαν ότι πλησίασαν, πήραν όλο το εκστρατευτικό σώμα και όλους τους Σικελούς ή άλλους που είχαν έρθει να τους ενισχύσουν, τους επιβίβασαν στα πολεμικά και στα μεταγωγικά και έπλευσαν νύχτα στις Συρακούσες. Με την αυγή οι Αθηναίοι αποβιβάστηκαν κοντά στο Ολυμπίειο για να καταλάβουν μέρος όπου να στήσουν στρατόπεδο. Το ιππικό των Συρακουσίων, που είχε πρώτο πλησιάσει στην Κατάνη και είχε καταλάβει ότι ολόκληρος ο στρατός είχε φύγει, γύρισε πίσω και ειδοποίησε το πεζικό. Και τότε όλο ο στρατός γύρισε γρήγορα να υπερασπιστεί τις Συρακούσες.

Αλλά η απόσταση ήταν μεγάλη και οι Αθηναίοι, ανενόχλητοι, οργάνωσαν το στρατόπεδό τους σε κατάλληλο μέρος απ' όπου θα μπορούσαν να δώσουν μάχη όποια στιγμή θα θεωρούσαν κατάλληλη και όπου το ιππικό των Συρακουσίων θα μπορούσε ελάχιστα να τους παρενοχλήσει, είτε πριν είτε μετά την ώρα της μάχης. Από τη μια πλευρά προστάτευαν την τοποθεσία μάντρες και σπίτια, καθώς και δέντρακ' ένας βάλτος και από την άλλη ένας γκρεμός. Έκοψαν τα δέντρα που βρίσκονταν κοντά, τα μετέφεραν έως την ακρογιαλιά κ' έστησαν σταυρωτό φράχτη γύρω στα καράβια. Απάνω στο Δάσκωνα (λόφος κοντά στις Συρακούσες), απ' όπου ο εχθρός θα μπορούσε να τους επιτεθεί με μεγάλη ευκολία, ύψωσαν όσο γρήγορα μπορούσαν, τείχος από ξερολιθιά και ξύλα και έκοψαν τη γέφυρα του ποταμού Άναπου. Όσο έκαναν αυτές τις προετοιμασίες, κανείς δεν βγήκε από την πολιτεία να τους

εμποδίσει, αλλά αργότερα πρώτο έφτασε το ιππικό των Συρακουσίων και ύστερα συγκεντρώθηκε όλο το πεζικό. Στην αρχή πλησίασαν αρκετά κοντά στο αθηναϊκό στρατόπεδο, αλλά επειδή δεν βγήκαν οι Αθηναίοι ν' αντιπαραταχτούν, οι Συρακούσιοι συμπτύχθηκαν και, διάβηκαν την Ελωρίνη οδό, κατασκήνωσαν.

Την επομένη οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους ετοιμάστηκαν για μάχη και παρατάχθηκαν με την ακόλουθη τάξη: Στη δεξιά πτέρυγα ήσαν οι Αργείοι και οι Μαντινείς, στο κέντρο ήσαν οι Αθηναίοι και στην υπόλοιπη παράταξη οι άλλοι σύμμαχοι. Ο μισός στρατός ήταν παραταγμένος σε πρώτη γραμμή και σε βάθος οκτώ στίχων και ο άλλος μισός κοντά στο στρατόπεδο, σχηματίζοντας τετράγωνο - και αυτός σε βάθος οκτώ στίχων - με διαταγές να παρακολουθούν σε ποιό σημείο ο υπόλοιπος στρατός θα πιεζόταν περισσότερο για να τρέξουν εκεί να βοηθήσουν. Είχαν πλαισιώσει στην εφεδρεία αυτή και τους βοηθητικούς της επιμελητείας. Οι Συρακούσιοι παράταξαν το βαρύ πεζικό τους σε δέκα έξη στίχους. Το αποτελούσε ολόκληρη η δύναμη των Συρακουσίων που είχαν κάνει γενική επιστράτευση και όλοι οι σύμμαχοί τους που έτυχε να είναι εκεί. Τους βοηθούσαν κυρίως Σελινούντιοι, η Γέλα με ιππικό, διακόσιους ιππείς, και η Καμάρινα με είκοσι, περίπου, ιππείς και πενήντα περίπου τοξότες. Το ιππικό τους που αριθμούσε τουλάχιστον 1200 ιππείς, το παράταξαν στη δεξιά πτέρυγα και δίπλα τους παράταξαν τους ακοντιστές. Την ώρα που οι Αθηναίοι ετοιμάζονταν ν' αρχίσουν πρώτοι την έφοδο, ο Νικίας περνώντας διαδοχικά μπροστά στα διάφορα τμήματα, τους μίλησε στο καθένα χωριστά και ενθάρρυνε ολόκληρο τον στρατό.

Στη συνέχεια ο Νικίας οδήγησε το στρατό του στην επίθεση. Οι Συρακούσιοι δεν περίμεναν ότι θα έδιναν αμέσως μάχη και μάλιστα, επειδή ήσαν κοντά στην πολιτεία τους, μερικοί είχαν φύγει. Έτρεχαν για να επιστρέψουν, κ' επειδή καθυστερούσαν, ο καθένας έμπαινε σ' όποιο σημείο της παράταξης πρόφταινε να πάει. Δεν υστερούσαν ούτε σε ζήλο ούτε σε γενναιότητα, ούτε στη μάχη αυτή ούτε στις άλλες. Δεν υστερούσαν σε παλικαριά όσο τους ήταν αρκετή η στρατιωτική τους τέχνη, όταν όμως υστερούσαν σ' αυτό, αναγκάζονταν, παρά τη θέλησή τους, να εγκαταλείψουν την προσπάθεια. Αν και δεν πίστευαν ότι οι Αθηναίοι θα ορμούσαν πρώτοι και αναγκάστηκαν να ετοιμαστούν βιαστικά, πήραν αμέσως τα όπλα κ' έκαναν ευθύς αντεπίθεση. Στην αρχή πολέμησαν οι λιθοβόλοι και οι τοξότες των δύο παρατάξεων και, καθώς γίνεται όταν πολεμούν μεταξύ τους ψιλοί, υποχωρούσε πότε η μία, πότε η άλλη παράταξη. Ύστερα οι μάντεις έφεραν μπροστά στην παράταξη τα σφαχτάρια που συνηθίζονται, οι σάλπιγγες έδωσαν το σήμα στους οπλίτες και οι δύο στρατοί κινήθηκαν.

Όταν άρχισε η μάχη σώμα με σώμα, οι δύο στρατοί κράτησαν πολλή ώρα τη θέση τους. Έτυχε ν' αστράψει και να βροντήσει και να πέσει δυνατή βροχή. Για εκείνους που πολεμούσαν για πρώτη φορά και δεν είχαν καμιά πολεμική πείρα, τα πράγματα αυτά αύξαναν το φόβο τους, ενώ για τους άλλους, που ήσαν έμπειροι, αυτά τους φαίνονταν φυσικά για την εποχή του χρόνου και αισθάνονταν μεγαλύτερη έκπληξη επειδή ο αντίπαλος

αντιστεκόταν και δεν είχε ακόμα νικηθεί. Οι Αργείοι πρώτοι απώθησαν την αριστερή πτέρυγα των Συρακουσίων. Μετά και οι Αθηναίοι απώθησαν τις απέναντι τους παραταγμένες μονάδες και ολόκληρη η παράταξη των Συρακουσίων διασπάστηκε κ' άρχισε η φυγή. Οι Αθηναίοι δεν τους καταδίωξαν σε μεγάλη απόσταση (το ιππικό των Συρακουσίων που ήταν πολυάριθμο και δεν είχε νικηθεί, τους εμπόδιζε και όταν έβλεπε κάπου οπλίτες να ορμούν μπροστά τους συγκρατούσε), αλλά τους καταδίωξαν κανονικά παραταγμένοι όσο τούτο δεν παρουσίαζε κίνδυνο, και ύστερα γύρισαν πίσω κ' έστησαν τρόπαιο. Οι Συρακούσιοι συγκεντρώθηκαν στην Ελωρίνη οδό, ανασυντάχθηκαν όσο μπορούσαν τη στιγμή εκείνη, αλλά έστειλαν μερικούς στρατιώτες φρουρά στο Ολυμοίειο από φόβο μήπως οι Αθηναίοι πάρουν χρήματα από το θησαυρό που ήταν εκεί. Οι υπόλοιποι αποσύρθηκαν μέσα στην πολιτεία.

Οι Αθηναίοι δεν πήγαν στο ιερό. Μάζεψαν τους νεκρούς τους και, αφού τους έκαψαν σε πυρά, κατασκήνωσαν επί τόπου. Την επομένη απόδωσαν στους Συρακούσιους, με εκεχειρία, τους δικούς τους νεκρούς (είχαν σκοτωθεί 260, περίπου, Συρακούσιοι και σύμμαχοι) και συγκέντρωσαν τα οστά των δικών τους νεκρών (είχαν σκοτωθεί πενήντα περίπου Αθηναίοι και σύμμαχοι). Πήραν τα λάφυρα του εχθρού και γύρισαν με το στόλο στην Κατάνη. Ήταν χειμώνας και δεν τους φαινόταν δυνατό να εξακολουθήσουν τις επιχειρήσεις από το μέρος όπου ήσαν στρατοπεδευμένοι προτού φέρουν ιππικό από την Αθήνα και στρατολογήσουν άλλο ιππικό επί τόπου, μεταξύ των συμμάχων τους, ώστε να μην έχει ο εχθρός απόλυτη υπεροχή στο όπλο αυτό. Έπρεπε, επίσης, και να προμηθευτούν χρήματα επί τόπου και να τους έρθουν κι από την Αθήνα, καθώς και να προσεταιριστούν μερικές πολιτείες οι οποίες καθώς ήλπιζαν, θα ήσαν πιο πρόθυμες να υποταχτούν μετά τη μάχη. Έπρεπε, επίσης, να εφοδιαστούν με σιτάρι και με όσα άλλα χρειάζονταν ώστε, με την άνοιξη, να κάνουν επίθεση εναντίον των Συρακουσών.

Με αυτά τα σχέδια έφυγαν οι Αθηναίοι για τη Νάξο και την Κατάνη, για να περάσουν τον χειμώνα. Οι Συρακούσιοι αφού έθαψαν τους νεκρούς τους συγκάλεσαν Εκκλησία του Δήμου. Ανέβηκε στο βήμα ο **Ερμοκράτης του Έρμονος**, που ήταν συνετός όσο κανείς και είχε αναδειχθεί στα πολεμικά πράγματα τόσο για τη μεγάλη του πείρα, όσο και για την ανδρεία του. Τους ενθάρρυνε και δεν τους άφησε να έχουν πεσμένο ηθικό εξαιτίας των όσων είχαν γίνει. Δεν είχε νικηθεί το φρόνημά τους, έλεγε, αλλά τους είχε καταστρέψει η έλλειψη πειθαρχίας. Και δεν είχαν υστερήσει τόσο όσο μπορούσε κανείς εύλογα να περιμένει, αφού είχαν πολεμήσει σαν αρχάριοι, ας πούμε, που είχαν απέναντί τους ειδικευμένους τεχνίτες. Τους είχε βλάψει πολύ, επίσης, το πλήθος των στρατηγών και η πολυαρχία (είχαν δέκα πέντε στρατηγούς) και η αταξία, αποτέλεσμα της ανυπακοής στο στρατό. Αν, όμως, λίγοι και έμπειροι στρατηγοί προετοίμαζαν, όλο τον χειμώνα, τους οπλίτες δίνοντας όπλα σε όσους δεν είχαν, ώστε να γίνουν όσο το δυνατόν περισσότεροι και αναγκάζοντάς τους να εκγυμναστούν, τότε, έλεγε, φυσικό ήταν να νικήσουν τους εχθρούς, αφού την ανδρεία την είχαν και την πειθαρχία την ώρα της μάχης θα την αποκτούσαν. Και τα δύο αυτά θ' αναπτύσσονταν μαζί, η πειθαρχία επειδή θα την ασκούσαν την ώρα του κινδύνου, η φυσική ανδρεία επειδή θα στερεωνόταν με την εμπιστοσύνη που θα τους έδινε η πείρα. Οι

στρατηγοί που θα διορίζονταν, έπρεπε να είναι λίγοι και να έχουν απόλυτη εξουσία και να τους δοθεί με όρκο, από όλους, η υπόσχεση ότι θα τους αφήσουν ν' ασκήσουν την εξουσία τους όπως ξέρουν οι ίδιοι. Με τον τρόπο αυτό θα έμεναν περισσότερο κρυφά τα όσα έπρεπε να είναι μυστικά και, γενικά, όλη η προετοιμασία θα γινόταν με τάξη και χωρίς δισταγμούς.

Οι Συρακούσιοι, αφού τα άκουσαν, ψήφισαν ό,τι ζητούσε και τον εκλέξαν στρατηγό τον ίδιο με τον **Ηρακλείδη του Λυσιμάχου** και τον **Σικανό του Εξηκέστου**, τους τρεις αυτούς μόνο. Έστειλαν πρέσβεις και στην Κόρινθο και στη Λακεδαίμονα, για να τους έρθει συμμαχική βοήθεια και για να πείσουν τους Λακεδαιμόνιους ν' αρχίσουν πάλι φανερό πόλεμο και, πιο αποφασιστικά εναντίον της Αθήνας, ώστε να την αναγκάσουν ν' ανακαλέσει το εκστρατευτικό σώμα από τη Σικελία ή τουλάχιστον να μη μπορεί να το ενισχύσει στέλνοντας κι άλλο στρατό.

Ο Αθηναϊκός στρατός που ήταν στη Κατάνη πήγε κατευθείαν στη Μεσσήνη, περιμένοντας ότι η πολιτεία θα τους παραδοθεί με προδοσία, αλλά όσα είχαν ετοιμαστεί δεν έγιναν, επειδή ο Αλκιβιάδης, όταν είχε ανακληθεί και επέστρεψε, ξέροντας ότι θα γινόταν εξόριστος, ειδοποίησε τους φίλους των Συρακουσίων στη Μεσσήνη για τη συνωμοσία την οποία ήξερε. Οι Μεσσήνιοι φίλοι των Συρακουσίων σκότωσαν πρώτα τους συνωμότες και εκείνο τον καιρό ήσαν οπλισμένοι και επιβλήθηκαν ώστε να μη δεχθεί η πολιτεία τους Αθηναίους οι οποίοι, όμως, περίμεναν 13 μέρες, αλλά επειδή τους ταλαιπωρούσε η κακοκαιρία, τους έλειπαν τα τρόφιμα και δε γινόταν τίποτε, αποσύρθηκαν στη Νάξο όπου περιχαράκωσαν το στρατόπεδό τους με πασσάλους και οχυρώματα και ξεχειμώνιασαν εκεί. Έστειλαν καράβια στην Αθήνα για χρήματα και ιππικό που έπρεπε να τους έρθουν έως την άνοιξη.

Και οι Συρακούσιοι έχτιζαν οχυρώματα όλο τον χειμώνα κοντά στην πόλη και περιλάβαν μέσα στην πολιτεία τον Τεμενίτη, κατασκευάζοντας ένα τείχος σ' όλο το μήκος που βλέπει προς τις Επιπολές, έτσι ώστε, αν νικηθούν, να μη μπορεί ο εχθρός να τους πολιορκήσει στενά με άλλο τείχος. Έχτισαν φρούριο και στα Μέγαρα και στο Ολυμπίειο. Και στην ακρογιαλιά τοποθέτησαν πασσάλους παντού όπου μπορούσε να γίνει απόβαση. Ήξεραν ότι οι Αθηναίοι ξεχειμωνιάζουν στη Νάξο και κίνησαν με πάνδημη εκστρατεία εναντίον της Κατάνης όπου κατέστρεψαν τη γη, έκαψαν τις σκηνές και το στρατόπεδο των Αθηναίων και γύρισαν στην πολιτεία τους. Έμαθαν ότι οι Αθηναίοι στηρίζονταν στη συμμαχία που είχαν κάνει με την Καμάρινα τον καιρό που είχε πάει ο Λάχης, και ότι είχαν στείλει πρεσβεία για να την προσεταιριστούν. Έστειλαν κ' εκείνοι πρεσβεία γιατί υποπτεύονταν ότι οι Καμαριναίοι τους είχαν δώσει απρόθυμα την όση βοήθεια είχαν στείλει στην πρώτη μάχη, ότι στο μέλλον θ' αρνιόνταν να τους βοηθήσουν μετά την επιτυχία των Αθηναίων στη μάχη αυτή, και ότι, θα δέχονταν να πάνε με το μέρος τους εξαιτίας της παλιάς φιλίας τους μαζί τους. Όταν έφτασαν στην Καμάρινα από τις Συρακούσες ο Ερμοκράτης και άλλοι, και από

τους Αθηναίους ο Εύφημος και άλλοι, έγινε συνέλευση των Καμαριναίων και ο Ερμοκράτης θέλοντας να τους προδιαθέσει εναντίον των Αθηναίων τους μίλησε. Μετά τον Ερμοκράτη το λόγο πήρε ο Εύφημος.

Τα αισθήματα των Καμαριναίων ήσαν, περίπου, τα εξής: Είχαν, βέβαια, φιλικές διαθέσεις προς τους Αθηναίους, αν και υποψιάζονταν ότι σκοπός τους ήταν να υποδουλώσουν τη Σικελία. Με τους Συρακούσιους είχαν από πάντα διαφορές, επειδή ήσαν γείτονές τους. Αλλά εξαιτίας αυτής της γειτονίας φοβόνταν μήπως οι Συρακούσιοι νικήσουν και χωρίς τη βοήθειά τους - γι' αυτό τους είχαν στείλει, την πρώτη φορά, το λίγο ιππικό - και είχαν σκοπό να εξακολουθήσουν μάλλον να βοηθούν τους Συρακούσιους, αλλά όσο μπορούσαν λιγότερο. Προς το παρόν όμως, για να μη φανεί ότι δεν αποδίδουν ίση σημασία στους Αθηναίους, οι οποίοι άλλωστε είχαν νικήσει στη μάχη, αποφάσισαν να δώσουν όμοια απάντηση και στους δύο. Αυτή την απόφαση πήραν κ' έδωσαν την απόκριση ότι, αφού ήσαν και οι δύο σύμμαχοί τους, αλλά πολεμούσαν μεταξύ τους, θεωρούσαν ότι, για να σεβαστούν τους όρκους τους, έπρεπε να μείνουν ουδέτεροι στην περίπτωση αυτή. Έτσι έφυγαν και οι δυο πρεσβείες. Οι Συρακούσιοι εξακολούθησαν τις πολεμικές τους ετοιμασίες, ενώ οι Αθηναίοι ήσαν στρατοπεδευμένοι στη Νάξο και διαπραγματεύονταν με τους Σικελούς για να προσελκύσουν όσο το δυνατό περισσότερους με το μέρος τους. Λίγοι αποστάτησαν, από εκείνους που κατοικούσαν στις πεδινές περιοχές και ήσαν υπήκοοι των Συρακουσών. Όσοι, όμως, κατοικούσαν τα μεσόγεια, οι οποίοι είχαν από πάντα αυτόνομους συνοικισμούς, πήραν αμέσως το μέρος των Αθηναίων, εκτός από λίγους, και κατέβαζαν στο στρατόπεδο τρόφιμα, μερικοί μάλιστα και χρήματα. Εναντίον εκείνων που δεν προσχωρούσαν, οι Αθηναίοι έκαναν επιχειρήσεις και αλλού τους ανάγκαζαν να προσχωρήσουν, αλλού, όμως, τους εμπόδιζαν οι Συρακούσιοι που έστελναν βοήθεια ή φρουρές. Στο διάστημα του χειμώνα οι Αθηναίοι άλλαξαν ορμητήριο από τη Νάξο στην Κατάνη και αφού επισκεύασαν το στρατόπεδο που είχαν κάψει οι Συρακούσιοι, πέρασαν εκεί το χειμώνα τους. Έστειλαν ένα καράβι στην Καρχηδόνα με αποστολή φιλίας για να δουν αν μπορούσαν να έχουν κάποια ωφέλεια από εκεί. Έστειλαν και στη Τυρηννία, όπου μερικές πολιτείες προσφέρονταν αυθόρμητα να συμπολεμήσουν. Έστειλαν και στους Σικελιώτες και ζήτησαν από την Έγεστα να τους στείλει όσο το δυνατόν περισσότερα άλογα. Συγκέντρωσαν, επίσης, όσα χρειάζονταν για περιτειχισμό, τούβλα και σίδερα, με σκοπό ν' αρχίσουν τις επιχειρήσεις μόλις έρθει η άνοιξη. Οι Συρακούσιοι που είχαν πάει πρέσβεις στην Κόρινθο και στη Λακεδαίμονα, παραπλέοντας τις ακτές της Ιταλίας, προσπαθούσαν να πείσουν τους Ιταλιώτες να μην αδιαφορούν για την κατάσταση που είχαν δημιουργήσει οι Αθηναίοι, γιατί κι αυτοί οι ίδιοι ήσαν στόχος τους και όταν έφτασαν στην Κόρινθο, άρχισαν διαπραγματεύσεις και αξιούσαν να τους σταλεί βοήθεια, επειδή ήσαν της ίδιας καταγωγής. Οι Κορίνθιοι ψήφισαν αμέσως απόφαση να τους βοηθήσουν αυτοί πρώτοι μ' όλη τους την προθυμία και τους έστειλαν στη Σπάρτη συνοδευμένους από δικούς τους πρέσβεις για να πείσουν μαζί τους Λακεδαιμόνιους ν' αρχίσουν ανοιχτό πόλεμο εναντίον της Αθήνας και να στείλουν στη Σικελία κάποια βοήθεια. Ταυτόχρονα με τους πρέσβεις της Κορίνθου, βρέθηκε στη Σπάρτη και ο **Αλκιβιάδης** με τους συνεξορίστους του. Είχε περάσει πρώτα με φορτηγό καράβι από τη Θουρία στην Κυλλήνη της Ηλείας και μετά είχε πάει στη Λακεδαίμονα όπου τον είχαν καλέσει οι ίδιοι οα Λακεδαιμόνιοι, οι οποίοι του έδωσαν εγγυήσεις επειδή τους φοβόταν για τα όσα δόλια είχε κάνει στην υπόθεση της Μαντινείας. Στην Εκκλησία των

Λακεδαιμονίων συνέπεσε οι Κορίνθιοι και οι Συρακούσιοι να ζητούν από τους Λακεδαιμόνιους τα ίδια που τους ζητούσε και ο Αλκιβιάδης και τους έπεισαν. Οι έφοροι και οι άρχοντες σκέπτονταν να στείλουν πρέσβεις στις Συρακούσες για να τις εμποδίσουν να συμβιβαστούν με τους Αθηναίους, αλλά δεν ήσαν πρόθυμοι να στείλουν βοήθεια. Τότε ο Αλκιβιάδης ανέβηκε στο βήμα, παρότρυνε τους Λακεδαιμόνιους και προσπάθησε να τους εξωθήσει.

Οι Λακεδαιμόνιοι οι οποίοι και πρωτύτερα σχεδίαζαν να εκστρατεύσουν εναντίον της Αθήνας, αλλά δίσταζαν ακόμα εξετάζοντας την κατάσταση απ' όλες τις πλευρές, αναθάρρησαν πολύ με τα όσα τους ανέπτυξε με τόσες λεπτομέρειες, γιατί πίστευαν ότι τα άκουσαν από τον άνθρωπο που τα ήκερε καλύτερα από κάθε άλλο. Άρχισαν να σκέπτονται σοβαρά να οχυρώσουν τη Δεκέλεια κι αποφάσισαν να στείλουν αμέσως κάποια βοήθεια στους Σικελιώτες. Όρισαν τον **Γύλιππο του Κλεάνθους** αρχηγό των Συρακουσίων και του έδωσαν διαταγή να συνεννοηθεί μαζί τους, και με τους Κορίνθιους, για να εξετάσουν, ανάλογα με την περίσταση, τον καλύτερο τρόπο να στείλουν, το γρηγορώτερο, κάποια βοήθεια. Ο Γύλιππος ζήτησε από τους Κορίνθιους να του στείλουν δύο καράβια στην Ασίνη και να ετοιμάσουν όσα άλλα ήσαν αποφασισμένοι να στείλουν ώστε, όταν έρθει η στιγμή, να είναι έτοιμα να ξεκινήσουν. Αφού συνεννοήθηκαν γι' αυτά, οι απεσταλμένοι έφυγαν από τη Λακεδαίμονα. Έφτασε και στην Αθήνα το πολεμικό που είχαν στείλει οι στρατηγοί από τη Σικελία για να ζητήσουν χρήματα και ιππικό. Όταν οι Αθηναίοι άκουσαν το μήνυμα, ψήφισαν να σταλούν εφόδια και ιππικό.